

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ของแพทย์ในโรงพยาบาล อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแพทย์

แพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ที่เข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 67 คน จาก 2 โรงพยาบาล เป็นเพศชายร้อยละ 71.6 และเพศหญิงร้อยละ 28.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 47.8) รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 23.9) ได้สมรสแล้ว ร้อยละ 70.2 ที่เหลือเป็น โสด (ร้อยละ 29.8) ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐบาล (โรงพยาบาลสมุทรสาคร) ร้อยละ 80.6 และโรงพยาบาลเอกชน (โรงพยาบาลศรีวิชัย 5) ร้อยละ 19.4 สาขาที่จบมา คือ เวชปฏิบัติทั่วไป ร้อยละ 16.4, อายุรกรรม ร้อยละ 14.9, ศัลยกรรม ร้อยละ 14.9 ที่เหลืออีกร้อยละ 53.7 จบสาขาอื่น ๆ แพทย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี (ร้อยละ 35.8) รองลงมาคือ 16 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 31.3) 6-10 ปี (ร้อยละ 20.9) และ 0-5 ปี (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ แพทย์ส่วนใหญ่มีรายได้ 25,001 – 50,000 บาท (ร้อยละ 56.7) รองลงมาคือ ต่ำกว่า 25,000 บาท (ร้อยละ 20.9) 75,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 17.9) และ 50,001 – 75,000 บาท (ร้อยละ 4.5) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานที่ทำงาน สาขาที่จบและประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมแล้วแพทย์มีความรู้สึกไม่เห็นด้วยต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และแพทย์มีความเห็นว่าโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาลเมื่อพิจารณาแยกตามปัจจัยต่างๆของแพทย์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานที่ทำงาน สาขาที่จบและประสบการณ์ทำงาน ปรากฏผลดังนี้

ความคิดเห็นของแพทย์ทั้งเพศชายและหญิงมีความรู้สึกไม่เห็นด้วยต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และทั้งหมดเห็นว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีความรู้สึกเฉย ๆ ต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในขณะที่แพทย์ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ ส่วนแพทย์ที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป ทั้งหมดเห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความคิดเห็นของแพทย์ทั้งที่โสดและสมรสแล้วไม่เห็นด้วยกับโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และทั้งหมดเห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความคิดเห็นของแพทย์ ทั้งที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐบาลและโรงพยาบาลเอกชน ไม่เห็นด้วยกับโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และทั้งหมดเห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความเห็นของแพทย์ทุกสาขา ซึ่งประกอบด้วย อายุรกรรม ศัลยกรรม เวชปฏิบัติทั่วไป และสาขาอื่น ๆ ไม่เห็นด้วยกับโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และทั้งหมดเห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 0-5 ปี รู้สึกเฉย ๆ ต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในขณะที่แพทย์ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ และแพทย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 0-5 ปี, 6-10 ปี, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 25,000 บาท, 25,001-50,000 บาท, 50,001-75,000 บาท และ 75,000 บาทขึ้นไป ไม่เห็นด้วยกับโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และทั้งหมดเห็นตรงกันว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อ โครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านงบประมาณ
2. ปัญหาด้านผลกระทบต่อแพทย์ที่ปฏิบัติงาน
3. ปัญหาด้านผู้ป่วยที่ใช้บริการ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติโดยรวมแล้ว แพทย์มีความรู้สึกไม่เห็นด้วย ต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพราะเห็นว่าโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อตัวแพทย์และโรงพยาบาล โดยมีปริมาณงานและความเครียดเพิ่มมากขึ้น แต่คำตอบแทนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้ป่วยมากขึ้น และที่สำคัญแพทย์เห็นว่ารัฐบาลยังไม่มีความพร้อมที่จะทำโครงการนี้ เพราะไม่มีงบประมาณที่เพียงพอ แต่ที่ควรริบทำเพราะเป็นโครงการหาเสียงของรัฐบาล ถึงแม้ว่าโครงการนี้สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน แต่ก็เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาล เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ ของโครงการนี้แล้ว สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของโครงการนี้ สวจน นิตยารัมภ์พงศ์ (2545) ได้เสนอแนะการดำเนินการเพื่อให้โครงการนี้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณสำหรับสถานพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน โดยการปรับการจัดงบประมาณในอัตราเหมาจ่ายรายหัว ให้เป็นไปตามกลุ่มอายุ ภาวะโรค และความทุรกันดารของพื้นที่ เช่น สถานพยาบาลที่รับผิดชอบประชากรสูงอายุจำนวนมาก ควรได้รับงบประมาณมากกว่าสถานพยาบาลที่รับผิดชอบประชากรหนุ่มสาว เพราะมีความเจ็บป่วยมากกว่ากัน หรือพื้นที่ทุรกันดารตามชายแดน ป่าเขา หรือบนเกาะ ควรได้รับงบประมาณแตกต่างจากพื้นที่ปกติ เป็นต้น
2. ปัญหาด้านผลกระทบต่อแพทย์ที่ปฏิบัติงาน แพทย์มีความเห็นว่า หลังเข้าโครงการนี้ ตัวแพทย์เองมีปริมาณงานเพิ่มขึ้น คำตอบแทนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น บทบาทหน้าที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้ป่วยมากขึ้น สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ดีขึ้น ไม่มีความมั่นคงหรือก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความพึงพอใจในงานลดลง รวมทั้งทำให้มีความเครียดในการทำงานมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความคิดที่จะลาออกจากการที่ทำงานอยู่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบประกันสุขภาพของไทย

ทั้งนี้ สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2545) ได้เสนอแนะว่า การเพิ่มขวัญและกำลังใจของบุคลากรผู้ให้บริการ โดยการปรับให้มีการประกันความมั่นคงของการได้รับเงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ ไปอยู่ที่ระดับจังหวัด หรือที่ระดับ 2-3 จังหวัดรวมกันในกรณีที่เป็นจังหวัดที่ประชากรขึ้นทะเบียนอยู่เป็นจำนวนไม่มาก ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้บุคลากรผู้ให้บริการเกิดความสุข และมีความมั่นใจในการที่จะให้บริการมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มมาตรการที่ชัดเจนในแง่ของการให้แรงจูงใจตามผลงานที่ได้ดำเนินการ ทั้งในด้านความก้าวหน้าและในด้านค่าตอบแทน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพ มีความแตกต่างกับผู้ที่ยังทำงานอย่างขาดประสิทธิภาพอยู่อย่างชัดเจน และแรงจูงใจในที่นี้ไม่ควรจำเพาะแต่แรงจูงใจในด้านการเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรรวมถึงการให้การยกย่อง การกล่าวถึงแบบอย่างที่ดีของผู้ให้บริการที่มีจิตใจที่ดี เป็นต้น ส่วนเรื่องความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ก็ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการคลายเครียด

3. ปัญหาด้านผู้ป่วยที่ใช้บริการ พบว่า ผู้ป่วยร้องเรียกสิทธิเกินที่กำหนด แพทย์เห็นว่าควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ป่วยทราบสิทธิของตน และควรประกันเฉพาะผู้คือยโอกาสในสังคมและผู้ที่มีปัญหาจริง ๆ เท่านั้น สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2545) ได้เสนอว่า การเพิ่มช่องทางการสร้างความเข้าใจของผู้รับบริการกับผู้ให้บริการ รวมทั้งการพัฒนาคุ้มครองผู้บริโภคที่สร้างสรรค์ และลดความขัดแย้ง เช่น การมีช่องทางการประสานสร้างความเข้าใจ และแก้ไขความขัดแย้งของสถานพยาบาลกับผู้รับบริการเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาบนความเข้าใจร่วมกันที่สร้างสรรค์ มีการทำความเข้าใจอย่างกว้างขวางทั้งในหมู่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดความคาดหวังที่ถูกต้องและการสร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพกับผู้บริโภคในการดูแลแก้ไขปัญหา ด้าน จริยธรรม ให้ลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

การศึกษาคครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความเห็นของแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการประกันสุขภาพแห่งชาติ โรงพยาบาลอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีอยู่ 2 โรงพยาบาล คือโรงพยาบาลสมุทรสาคร และโรงพยาบาลศรีวิชัย 5 จำนวนทั้งหมด 67 คน ดังนั้นหากจะมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อในอนาคต ผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาความเห็นของบุคลากรด้านอื่นๆที่ปฏิบัติงาน ในโครงการประกันสุขภาพแห่งชาติ เช่น เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ เป็นต้น
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของแพทย์ในโรงพยาบาลต่างๆ ทั่วประเทศ นอกเหนือจากจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อจะได้รู้ความคิดเห็นของแพทย์หรือบุคลากรด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มากยิ่งขึ้น
3. ความคิดเห็นของแพทย์ที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ทั้งนี้เพราะ ประสบการณ์การทำงาน และการแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ของโครงการ ดังนั้นจึงควรศึกษาโครงการนี้ในอนาคต จะได้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาโครงการฯ ให้เหมาะสมกับ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ผลการศึกษา

1. ด้านงบประมาณ รัฐบาลควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงพยาบาลที่ร่วมโครงการอย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งแก้ไขปัญหาปลีกย่อยต่างๆอย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
2. ด้านโรงพยาบาล ผู้บริหารโรงพยาบาลควรให้ความสำคัญในการพัฒนา การให้บริการ ผู้ป่วย การประชาสัมพันธ์ในเรื่องสิทธิของผู้ป่วย และส่งเสริมให้ประชาชนเสริมสร้างการป้องกัน ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง รวมทั้งควรพิจารณาค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงพยาบาล
3. ด้านบุคลากรของโรงพยาบาล ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ จะต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยรักษาคุณภาพในการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน